

Predikan Septuagesima 2019

Jona 3:10-4:11, Fil.1:3-11, Luk.17:7-10

Vad tjänar det till ?

Varför ska man anstränga sig och engagera sig, om man bara får otack och ingen egentligen bryr sig om vad jag gör?

Här har man arbetat och slitit i alla år och fått rätta sig efter den ene chefen efter den andre, utan ett ord av uppskattning eller uppmuntran, och nu sitter jag här med en utsliten kropp och pension som inte går att leva på.

Det är många som känner så. Efter lång och trogen tjänst.

Idag är ju temat Nåd och tjänst. Nåd är ett ord som vi kanske har svårt att riktigt kombinera med tjänst. Som om vi borde leva på nåder, som om vårt arbete och vår tjänst egentligen inte duger, men nåd får väl gå före rätt då; du får väl duga. Så kan man uppleva sitt liv. Hur mycket jag än anstränger mig så är jag aldrig bra nog.

Den olycklige Jona som vi möter idag är en av dessa tjänare som på Guds befallning ger sig iväg till den stora staden Nineve, för att ge folket där ett strängt besked. Om ni inte upphör med er ondska ska Gud förstöra hela staden. Han kunde ha varit en modern miljöprofet eller moralpredikant, som ringer i klockorna och blåser i visselpipan och varnar sin samtid för undergången som väntar om vi inte ändrar på vårt sätt att leva. Han förväntar sig knappast att någon ska lyssna. Så brukar det ju gå för obehagliga sanningssägare och profeter.

Men det oväntade händer; folket lyssnar och upphör med sin ondska. Och då blir Jona upprörd:

Vad tjänar det till att att lyda dig Gud, du som först hotar och sedan ångrar dig? Först är du arg och sedan visar du kärlek och barmhärtighet. Var och en som läser Bibeln frågar sig nog detsamma. Guds talesmän och kvinnor blir inte sällan upprörda över en Gud som förlåter och älskar. Dessutom är det ju en prestigeförlust för domspredikanterna. Jag glömmer aldrig hur pastor Åke Gren i min församling Borgholm med kraft predikade om att Gud kunde sända översvämningar och flodvågor över vårt land om vi inte agerade mot homosexualitet. Det var på hösten 2004.

Annandag Jul kom flodvågen. Men inte över Sverige utan över Thailand och de som drabbades var svenska barnfamiljer, inte de förhatliga homosexuella. Jag gissar att han också satte sig och surade under sin egen ginstbuske, missnöjd med Guds handlande. När han blev tillfrågad av journalister tog han tillbaka allt vad han hade sagt.

Vad tjänar det till att profetera, när det ändå aldrig blir som jag vill?

Det kanske är det som är felet här. Det handlar mest om mig själv. Hur jag ska få uppmärksamhet och hamna i rampljuset. Inte om vad Gud vill och hur jag bäst tjänar honom. Att utmäta Guds straff och rikta bannstrålen mot andra människor slår för det mesta fel. Och anledningen är väl uppenbar; Gud är inte sådan. Han är precis sådan som Jona buttert måste erkänna; *du är en nådig och barmhärtig Gud, sen till vrede och rik på kärlek.*

Och denna kärlek och barmhärtighet strömmar ut mot oss. När jag tar emot den händer det någonting med mig själv.

Missnöjet och självömkan smälter bort, så att jag, som har haft det precis likadant som min klagande granne eller arbetskamrat, kan känna tacksamhet och mening, ja till och med glädje, trots att det inte blev vare sig som jag önskade eller hade tänkt mig.

Om Gud accepterar mig, älskar mig och bryr sig om mig, om han förlåter och ständigt ger mig kraft och hopp, hur kan jag då gå omkring och gnälla och klaga?

Nu kanske vi förstår lite bättre hur nåd och tjänst hör ihop. Vi är alla benådade syndare, älskade av Gud trots allt, och det är en stor lycka att få vara tjänare åt en sådan Gud. Jona behövde lära sig det och vi vet att han för att göra det fick ta omvägen om valfiskens buk, ner i dödsriket, men det är en annan historia.

Nu handlar det om att vara tjänare, om tjänst. De flesta av oss, om inte alla, vet mycket väl vad tjänst är. Det är det vi håller på med större delen av våra liv. I skolan, på arbetet, därhemma, i föreningar och fritidsaktiviteter. Vi arbetar och står i. För vem?

Jesus tar i med en drastisk bild för att vi ska tänka efter; varför håller jag på, varför tjänar jag, och för vem?

Scenen han målar upp verkar smått absurd. Det finns väl knappast några tjänare, som på den tiden var livegna slavar, som efter arbetet får höra av sina herrar, att de först ska slå sig ner och äta, utan självklart ska de först passa upp sina herrar, och sedan äta själva. Egentligen handlar det ju om samma sak som är lika självklar för oss; först ska man arbeta och göra sin plikt, först ska man göra det man är ålagd. Sedan kan man ta rast och vila sig.

Det handlar inte om vad som är mest bekvämt eller om att själv bli uppmärksammas.

Det handlar om att leva inte sig själv till behag, utan att vara andra till tjänst. Att vara i tjänst och vara tjänsteman är det finaste och bästa man kan vara.

Så är det i Guds rike och därför är en kristen också en glad tjänare. Som inte förväntar sig tack och beröm och blir sur om han eller hon inte får någon.

Det är precis som sig bör. För några år sedan läste jag en biografi om familjen Kennedy. Den hade titeln ”I vår familj tål vi inga förlorare”. Alltså; om du inte når toppen, om du inte slår dig fram och når yttre framgång, om du inte hamnar i rampljuset, då är du en looser. Jag tänkte på de många vanliga amerikaner, ja de flesta av oss, som då måste vara loosers. Alla de många som arbetar och sliter, utan yttre framgång, med låg lön och lika låg status, utan att få tack eller uppmärksamhet. Men det var ändå från just denna familj som en av de mest lysande amerikanske presidenter kom; John F Kennedy. En sjuklig, tvivlande, notoriskt otrogen man. Men det var han som sade till sitt folk: *Dont ask what your country can do for you, but ask what you can do for your country. Fråga inte vad ditt land kan göra för dig utan fråga vad du kan göra för ditt land.*

Om du ersätter ordet land med ordet Gud eller medmänniskan, så har du dagens predikan i ett nötskal. Amen